

20687

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **11.12.2024**

İskender
İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Stellantis ve Koç Holdingin sahibi olduğu Bursa'da faaliyet gösteren otomotiv tekeli TOFAŞ, 9 Aralık'ta yaptığı açıklama ile işçi sayısının yüzde 13 azalacağını duyurarak bir kalemde 700 işçiyi işten çıkardı. Bu yılın ilk 9 ayında 5 milyar lira net kâr elde eden ve 2023 yılında işçi başı kârı 3 milyon olan TOFAŞ, üretimdeki daralmaları gerekçe gösterdi.

TOFAŞ yönetimi, tüm bu işçi çıkarmalar için ödenecek tazminatların toplamda 330 milyon TL olduğu söyleyerek işçilerin anayasal hakkı olan tazminat ödemelerini dahi lütuf olarak sunmuştur. Kendisine yıllardır rekor düzeyde üretim yapan işçileri bir kalemde kapı dışarı ederek karını katlamayı alışkanlık edinen TOFAŞ, 2020'de çalışan işçi sayısını 300 kişi azaltmasının ardından karını 300 milyon lira artırmış ve en çok kar eden 2. otomotiv şirketi olmuştur. Yine aynı TOFAŞ, 2022 yılında da net karını %160 oranında artırmıştı. Koç Holding patronları yıllardır işçilerin alın teri üzerinden performans baskısı ve yüksek üretim hedefleri ve yoksulluk sınırının altında verdiği ücretler ile milyarlarca TL kar etmiş, kurduğu sömürü düzeninin sefasını sürmüştü, bugün yine geçmişte olduğu gibi cefasını işçilere çektirmektedir.

Bu bağlamda;

1-Birçok fabrika ve işyerinde “küçülme” ve “ekonomik daralma” gerekçe gösterilerek işçiler işten çıkarılmakta; çıkış listelerinin sızdırılmasıyla işçiler tedirgin edilmekte ve önümüzdeki süreçte kitlesel işten çıkarmaların artacağına dair sinyaller verilmektedir.

Mevcut durumda, iş güvencesinin patronların keyfi kararlarına bağlı olması, işçilerin kolayca işten çıkarılmasına yol açmakta; patronların yaptırımsız bir şekilde dilediği işçiyi işten çıkarabildiği bir düzen fiilen uygulanmaktadır. İşçilerin en temel hakkı olan iş güvencesini yasalarla güçlendirmek için bir adım atacak mısınız, yoksa patronların talepleri doğrultusunda ucuz emek sömürüsü, güvencesiz ve esnek istihdam modellerinin yaygınlaştırılmasını teşvik mi edeceksiniz?

2- TOFAŞ'ta yaklaşık 700 işçinin ve MESS işyerlerindeki işten çıkarmaların ardından, ortalama MESS saatlik ücretlerinin 220 TL'den 200 TL'ye düştüğü gözlemlenmiştir. İşten çıkarılanların büyük çoğunluğunun kıdemi yüksek ve uzun yıllardır fabrikaya emek veren işçiler olduğu anlaşılmaktadır. TOFAŞ, “daralma” bahanesiyle

kıdemli işçileri işten çıkarmakla kalmamış, aynı zamanda ortalama ücretleri düşürerek bir kez daha “kriz”i fırsata çevirmiştir. Bakanlığınız, 2024’ün ilk çeyreğinde 2,8 milyar TL net kâr açıklayan TOFAŞ’ın bu işçi kıyımı ve sektörde ücretleri düşürmeye yönelik bu politikalarına karşı bir inceleme başlatacak mıdır?

3- Orta Vadeli Program ve 2025 bütçenizin temelini oluşturan yerli-yabancı sermaye ve tekellerin çıkarına hizmet eden destek, teşvik ve imtiyaz politikalarınız; fabrika ve işyerlerinde ucuz emek sömürüsü, sendikasılaştırma ve artan mobbing/baskı olarak yansımaktadır.

Ayrıca, kıdem tazminatı, işsizlik sigortası ve işe iade tazminatı gibi işçilerin kırıntı halinde kalmış haklarının dahi ortadan kaldırılması taleplerini dinlemek üzere patronlarla sık sık bir araya geliyorsunuz. Yüzlerce aileyi etkileyen bu işçi kıyımları karşısında herhangi bir yaptırım uygulayacak mısınız, yoksa patronların dilediği zaman dilediği işçiyi keyfi şekilde işten çıkarmalarına olanak tanıyacak yasal düzenlemelerin önünü mü açacaksınız?

4- Ekonomideki olumsuz gidişatın faturasını işçi ve emekçilerin sırtına yıkan politikalarınızın bir parçası olarak bu işten çıkarmaları da hâlihazırda üzerinde çalıştığımız “güvence” soslu esnek çalışma düzenlemeleriniz için fırsat olarak mı göreceksiniz yoksa işten atmaların yasaklanması, denetlenmesi vb. önlemlerle patronların da yüksek kar hedeflerinden vazgeçmesini zorlayacak adımlar atacak mısınız?

5- İTO Başkanı Şekib Avdagiç, “Ülkemizde kıdem tazminatı, işsizlik sigortası, işe iade tazminatı, sendikal tazminat gibi düzenlemeler, işverenin ek istihdama yönelmesini zorlaştırıyor” demişti. Sizin de sıklıkla vurguladığımız istihdam ve güvenceli esneklik konularını göz önüne alırsak, Koç Holding’e bağlı TOFAŞ’ın kıdemli işçileri işten çıkarma politikası, hazırlamakta olduğunuz iş yasası değişiklikleriyle uyumlu mudur?